

Projekts “Atjaunīgās energoresursu kopienas VISIEM” (saīs. – RECALL)

Noslēguma ziņojuma KOPSAVILKUMS

Projekts “RECALL” materializējās konferencē, kas veiksmīgi norisinājās 2024. gada 3. oktobrī Magliano Alpi pašvaldības domes sēžu zālē, Itālijā, pulcējot 15 pārstāvjus no Preiļu novada pašvaldības un 15 pārstāvjus no Ādažu novada pašvaldības Latvijā, kā arī 30 Magliano Alpi pašvaldības amatpersonas un darbiniekus, kā arī vietējo nevalstisko organizāciju (piemēram, “Gruppo Alpini” un “Pro Loco of Magliano”), mazo uzņēmumu (piemēram, “Impresa Digitale”) un vietējās kopienas pārstāvjus.

2023. gada uzsāktā projekta “RECALL” mērķi ir veicināt starpkultūru apmaiņu, starptautisko sadarbību un efektīvu vietējo pārvaldību, savienojot Ādažu, Magliano Alpi un Preiļu pašvaldības un sekmējot jaunu atjaunīgo energokopienu (turpmāk – REC) veidošanos. Šī sadarbība balstīta Eiropas Zaļajā kursā un labo prakšu apmaiņu, tā kā Magliano Alpi ir pirmā atjaunīgā energokopiena Itālijā. Energokopiena tika izveidota 2020. gadā.

Projekts “RECALL” turpina projekta “COME RES” ieliktos pamatus ilgtermiņa vīziju sasaistē ar reālistiskām īstermiņa stratēģijām atjaunīgo energoresursu ieviešanai. “RECALL” nes tālāk šo apņemšanos pārejai uz ilgtspējīgām enerģētikas praksēm.

Konference norisinājās par spīti incidentam Milānas-Bergamo starptautiskajā lidostā, kā rezultātā atcelta Latvijas delegācijas ierašanās 1. oktobrī. Īstā eiropiešu draudzības un sadarbības garā izdevās noorganizēt konferences pārcelšanu vienu dienu vēlāk uz 3. oktobri, līdz ar to visas puses varēja sekmīgi piedalīties tajā.

Konference fokusējās uz dalīšanos ar triju pašvaldību energoresursu taupības veiksmes stāstiem un pieejām atjaunīgo energokopienu veidošanai Latvijā. Vairāku sieviešu uzņēmēju dalība, kā arī augstais dalībnieku entuziasms, bija ļoti būtiski aspekti sekmīgai konferences norisei. “RECALL” konference bija iespēja nodibināt jaunus kontaktus un sadarbības, sekmējot jaunu energokopienu modeļa veidošanu, balstoties Magliano Alpi REC rezultātos.

Konferences darba kārtība ietvēra formālu uzrunu no Magliano Alpi pašvaldības mēra Marko Bailo, kam sekoja ziņojumi no virkni nozīmīgu personu enerģētikas sektorā. Ziņotāju vidū bija Turīnas Politehniskās universitātes Enerģētikas centra pārstāvja Sergio Olivero, kurš runāja par kopējo situāciju enerģētikas nozarē Eiropā un dalījās ar Magliano Alpi labajām praksēm. Itālijas valsts kapitālsabiedrības “Enerģētikas pakalpojumu pārvaldnieks” (itāļu valodā – “Gestore dei Servizi Energetici”; saīsināti – “GSE”) inženieris Džuzepe dell’Orio un tās prezidents Paolo Arrigoni izklāstīja izaicinājumus un vajadzības atjaunīgo energokopienas izveidei. Dr. Ilārija Garelli, kura sniedza atbalstu Magliano Alpi pašvaldībai atjaunīgās energokopienas jautājumos, pastāstīja par Eiropas Savienības finansējuma programmu “CERV”, un kā tā finansiāli atbalstīja projektu “RECALL”.

Konferencē bija sekcija, kurā uzstājās Ādažu un Preiļu novadu pašvaldību pārstāvji. Ādažu novada pašvaldības domes priekšsēdētāja Karīna Miķelsone izteica pateicību par sadarbību un izcēla pilsētas

kultūras mantojumu, savukārt Ādažu novada pašvaldības aģentūras “Carnikavas Komunālserviss” Energosaimniecības nodaļas vadītājs Ivars Jankovskis pastāstīja par Ādažu novada pašvaldības energoresursu un enerģijas patēriņa taupīšanas iniciatīvām. Situāciju Preiļu novada pašvaldībā izklāstīja šīs pašvaldības domes priekšsēdētājs Ārijs Vucāns un Rīgas Tehniskās universitātes asociētā profesore, enerģētikas eksperte un energoauditore Ieva Paķere. Viņu ziņojums ietvēra detalizētu analīzi par pašvaldības enerģētikas vajadzībām un apņemšanos salāgot rīcību ar Zaļā kursa stratēģiju.

Pirms pusdienām konferences dalībnieki apmeklēja elektroenerģijas ražošanas staciju un Magliano Alpi atjaunīgo energokopienu, lai apskatītu tās darbību klātienē un uzdotu jautājumus.

Pēcpusdienā konferences dalībniekus uzrunāja Latvijas Klimata un enerģētikas ministrijas (turpmāk – KEM) Enerģijas tirgus departamenta direktors Gunārs Valdmanis un notika praktiska darbnīca enerģijas patēriņa datu analizēšana, kuru vadīja Itālijas jauno tehnoloģiju, enerģētikas un ilgtspējīgas ekonomiskās attīstības aģentūras (saīsinājumā – “ENEA”) inženiere Gilda Massa. KEM ziņojums ļāva saprast atšķirības starp regulējumiem Latvijā un Itālijā, tādējādi izceļot šķēršļus, kurus nepieciešams pārvarēt, lai Latvijā veidotu jaunas atjaunīgās energokopienas. Tās Latvijā ir iespējamās, un iesaistīto pašvaldību ražotāja-lietotāja perspektīva (tā kā pašvaldības kļūs gan par kopīgotās elektroenerģijas ražotājām, gan par tās patērētajām) būs ļoti noderīga atjaunīgo energokopienu ieviešanā. Patiesos enerģijas patēriņa ietaupījumus varēja analizēt, izmantojot pieejamos datus Gildas Massas vadītajā darbnīcā. Viņa ievadīja Latvijas pašvaldību rēķinu datus tīmekļa lietotnē “RECON”. Lietotne ļāva precīzi noskaidrot īstermiņa, vidējtermiņa un ilgtermiņa enerģijas patēriņa ietaupījumus teorētiskai atjaunīgajai energokopienai Latvijā. Gilda Massa arī atzīmēja sieviešu nozīmi atjaunīgās enerģētikas sektorā. Pēcāk sekoja diskusija, kas ļāva iedziļināties energokopienas darbības tehniskajos aspektos. Konferences dalībnieki aktīvi diskutēja par apgūtajām mācībām, labajām praksēm un atjaunīgo energokopienu potenciālo ietekmi dzīves kvalitātes uzlabošanai. Par spīti izaicinājumiem konferences plānošanas fāzē un nepārvaramas varas apstākļus, organizējošā komanda spēja nodrošināt visu partneru klātbūtni, sekmīgi sasniedzot projekta mērķi.

Konferencē bija nozīmīgi mērķi. Tie ietvēra partneru izpratnes veicināšanu par dažādiem energokopienas juridiskiem un praktiskajiem jautājumiem. Šīs diskusijas fokusējās uz vietējiem izaicinājumiem klimata pārmaiņu pārvarēšanai un uz plašākām Eiropas iniciatīvām energoefektivitātes un ilgtspējas veicināšanai.

Konferences dalībniekus ļoti interesēja, kā energokopienas ļautu patērētājiem izmantot un ražot elektroenerģiju, kurš var piedalīties jaunu energokopienas veidošanā un kā šīs iniciatīvas var pielietot publiskās iestādes, mājsaimniecības u.c. ieinteresētās puses. Konferencē sekmēja pārdomas par ilgtspējīgus attīstību, ņemot piemērus no Magliano Alpi un pielāgojot tās Latvijas pašvaldību specifiskajiem apstākļiem.

Patiesā eiropiešu draudzību raksturojošā atmosfērā konferences dalībnieki atrada kopējus mērķus un atzina, ka juridiskus šķēršļus, par spīti atšķirībām abu valstu regulējumos, var pārvarēt. Ieskatīti no Magliano Alpi iniciatīvām kalpo par modeli līdzīgu energokopienas izveidošanai Latvijā, uzsverot atbilstošu likumdošanas ietvaru un plānošanas procesus.

Viens no projekta mērķiem bija iesaistīt vietējās pilsoniskās sabiedrības organizācijas, mazos un vidējos uzņēmējus (MVU), lai labāk izvērtētu reģionālās vajadzības ilgtspējīgu iniciatīvu kontekstā. Arī šis mērķis tika sasniegts, jo konferencē piedalījās arī vietējie iedzīvotāji, vietējās biedrības, tajā

skaitā tādas nevalstiskās organizācijas kā “Pro Loco” un “Gruppo Alpini”, tādi uzņēmumi kā “Impresa Digitale”, kā arī ar atjaunīgās enerģētikas pasauli saistītu organizāciju, kā, piemēram, GSE un Turīnas Politehniskās universitātes, runātāji. Šie dalībnieki papildināja diskusijas, ierosinot konkrētas idejas.

Papildus tam KEM Enerģijas tirgus departamenta direktora Gunāra Valdmaņa tiešsaistes ziņojums, kurš izklāstīja Latvijas energokopieņu regulējumu, veicināja atbalstošu vidi labāko administratīvo prakšu apmaiņai, vienlaikus pētot dažādas nacionāla mēroga enerģētikas pārvaldības ietvarus. Šī domapmaiņa izcēla kopīgu mērķi samazināt elektroenerģijas izmaksas, aktīvi sadarbojoties.

Pēcpusdienas darbnīca, kuru vadīja Gilda Massa, bija sevišķi noderīga. Praktiskajā nodarbībā abas Latvijas pašvaldību delegācijas piemēroja Magliano Alpi pašvaldības prakses Latvijas kontekstam, izmantojot atjaunīgo enerģokopieņu veidošanai paredzēto finanšu simulācijas rīku “RECON”. Praktiskā pieeja ļāva dalībniekiem apdomāt reālus, Latvijas vietējiem apstākļiem piemērotus energokopieņu modeļus.

Kopumā konferencē valdīja atvērta atmosfēra. Dalībnieki uzturēja noturības un radošuma garu, kopīgi apgūstot atjaunīgās enerģētikas nozares un atjaunīgo energokopieņu aktualitātes, panākumus un izaicinājumus, kā arī metodes to pārvarēšanai.

Īstermiņā konference tuvināja iesaistītās pašvaldības, sekmējot sadarbību un kolektīvo Eiropas identitāti. Konferences laikā izveidotās saiknes radīja pamatu turpmākiem sadarbības projektiem. Magliano Alpi pašvaldība izteica vēlmi turpināt draudzēties ar Latvijas partneriem, gaidot atkārtotu vizīti Itālijā, savukārt Latvijas partneri arī izteica vēlmi uzņemt Magliano Alpi pašvaldības delegāciju Latvijā pēc iespējas ātrāk, lai nodrošinātu turpinājumu projektam un nepārtrauktu sadarbību.

Konferences vidējā termiņa ietekme ir būtiski uzlabota dažādu iedzīvotāju un vietējo organizāciju izpratne par atjaunīgo enerģiju. Projekta un tā apskatīto tēmu atspoguļojums medijos, projekta tīmekļvietnē palielināja projekta atpazīstamību. Projekta popularizēšanas aktivitātes izcēla atjaunīgo energokopieņu nozīmi un veicināja plašāku mijiedarbošanos vietējā, reģionālajā un starptautiskajā līmenī. Konferences ierosinātās iniciatīvas ne tikai uzlabojas enerģētikas infrastruktūru, bet arī palielinās kopienas iesaisti lēmumu pieņemšanā energotaupības jomā, veidojot stiprākas vietējās ekonomikas un lielāku ilgtspēju. Ieliktie pamati veicinās jaunu energokopieņu radīšanu, tādējādi uzlabojot ekonomisko noturību un samazinot atkarību no ārējiem energoresursu avotiem.

Ilgtermiņā projekta “RECALL” mērķis ir integrēt ilgtspējīgas stratēģijas vietējā pārvaldībā, palielinot sociālo saliedētību un nostiprinot atbildību pret vidi. Papildus tam projekts sagatavo augsni dalībai tādās nākotnes iniciatīvās kā projekts “EVOLVE”, kas tika iesniegts Eiropas pilsētu iniciatīvas trešajā projektu uzsaukumā. Šis projekts veicinās nepārtrauktu sadarbību efektīvu atjaunīgās enerģijas risinājumu attīstībā.

Noslēgumā projekts “RECALL” ir spilgts piemērs apņēmībai sekmēt kopīgu Eiropas identitāti, sadarbojoties atjaunīgās enerģijas jomā. Šī iniciatīva akcentē kopīgās vērtības un izaicinājumus starp dažādām pašvaldībām, bruģējot ceļu ilgtspējīgām praksēm, kas uzlabo dzīves kvalitāti, ņemot vērā teritoriju dažādību. Iegūtās atziņas paātrinās turpmākās rīcības ilgtspējīgākas, aktīvākas un savstarpēji saistītākas Eiropas izveidošanai.